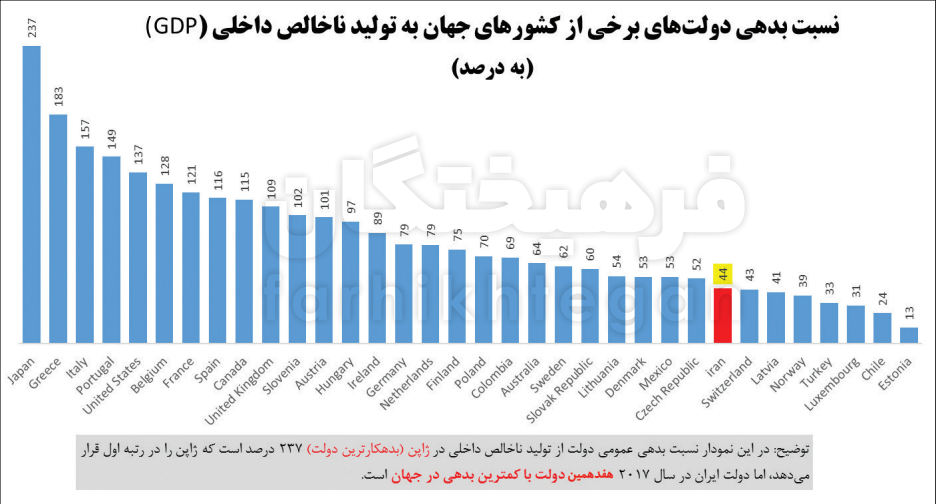
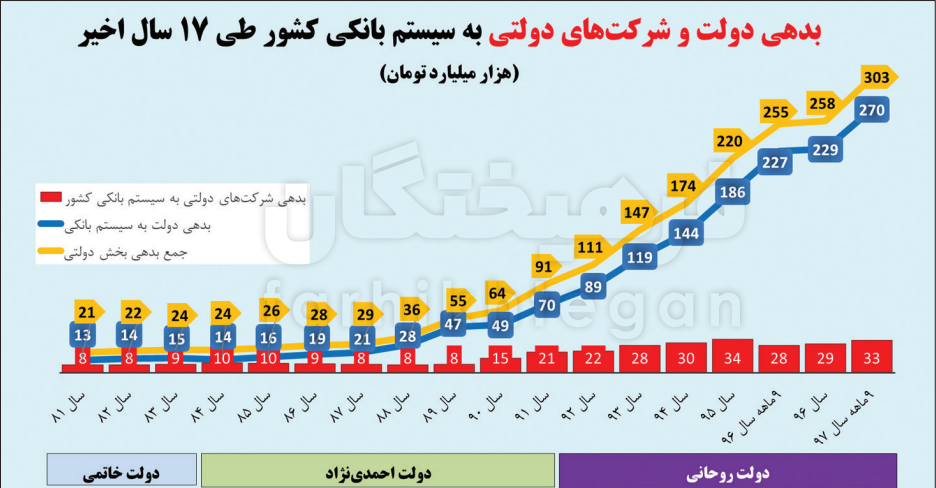

۷ پیشنهاد برای کاهش بدهی دولت

با وجود افزایش میزان بدهی دولت به بانک‌ها، ایران در رتبه سی‌وهفتم جهان در زمینه نسبت بدهی به تولید ناخالص داخلی قرار دارد

خزانه‌داری قدرت کاملی در زمینه مدیریت بدهی دولت داده می‌شود. موسسه خزانه‌داری فرانسه که زیرمجموعه وزارت دارایی فرانسه است، در ابتدا به‌صورت اداره خزانه‌داری و مدیریت بدهی فعالیت می‌کرد که بعدها به‌صورت یک موسسه مستقل تغییر شکل داد. هدف این موسسه مدیریت بدهی و حساب‌های دولت نزد بانک مرکزی فرانسه به‌صورتی است که برای مالیات‌دهندگان، کمترین هزینه را داشته باشد. وظایف این موسسه به این شرح است: ۱- پیش‌بینی نیاز نقدینگی دولت و مدیریت وام‌های سررسیدشده (مربوط به واحد خزانه‌داری)، ۲- معاملات مربوط به مدیریت بدهی دولتی (واحد بازار باز)، ۳- تأیید رسمی معاملات، کنترل ریسک‌های مالی و عملیاتی (واحد کنترل ریسک و پشتیبانی)، ۴- مدیریت بهینه‌سازی (واحد تحقیقات عملیاتی)، ۵- آگاهی استراتژیک درخصوص اقتصاد و جریان‌های مالی جهانی (واحد اقتصاد کلان)، ۵- آگاهی رقابتی، ارائه اطلاعات و اسناد، ۶- اطلاع‌رسانی به جامعه مالی (واحد اطلاعات) و ۷- ایجاد منابع انسانی و فنی لازم.

۷ پیشنهاد به سبک فرانسوی

یکی از الگوهای موفق در رابطه با مدیریت بدهی دولت به نظام بانکی تجربه کشور فرانسه است. بانک مرکزی فرانسه در ژانویه سال ۱۹۹۹ به‌صورت یک جزء از سیستم اروپایی بانک‌های مرکزی (ESCB) درآمد. یکی از اهداف مهم این بانک بنابر پیمان ماستریخت، ثبات قیمت‌هاست. بانک مرکزی فرانسه تصمیماتی را که توسط هیات‌مدیره بانک مرکزی اروپایی اتخاذ می‌شود، اجرا می‌کند. این بانک علاوه‌بر نظارت بر بازار پول و عملکرد درست و بی‌خطر سیستم پرداخت، مسئول فروش اوراق بهادار دولت نیز هست. در فرانسه، وزیر امور اقتصادی و دارایی و صنایع مسئول نظارت بر بازارهای مالی است. در پایان دسامبر هر سال، پارلمان به وزیر امور اقتصادی و دارایی مجوز دریافت وام‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت را برای تأمین مالی دولت می‌دهد. این مجوز بدون سقف بوده و شامل تعیین سررسید بدهی‌ها نیست. پارلمان نیز میزان کسری بودجه را مشخص می‌سازد. نکته مهم آن است که در فرانسه به

سیستم بانکی از ۲۲ هزار میلیارد تومان در شهریور ۹۲ به ۳۳ هزار میلیارد تومان در ۹ ماهه سال جاری رسیده است که حکایت از رشد ۵۰ درصدی بدهی شرکت‌های دولتی به نظام بانکی دارد. البته نکته قابل ذکر اینکه بسیاری از شرکت‌های دولتی در سال‌های پایانی دولت احمدی‌نژاد به بخش خصوصی یا خصولتی واگذار شد و این میزان بدهی شرکت‌های دولتی در دولت روحانی رقم بسیار چشمگیری است.

مسعود نیلی هم منتقد دولت شد

درخصوص اینکه بدهی دولت به نظام بانکی کشور چه پیامدها و تبعاتی دارد، اغلب اقتصاددانان این امر را تورم‌زا می‌دانند. اخیراً مسعود نیلی، مشاور اقتصادی سابق رئیس‌جمهور در چهاردهمین کنفرانس بین‌المللی مدیریت پروژه با انتقاد از عملکرد دولت بیان کرده است: «افزایش ذخایر خارجی بانک مرکزی و افزایش بدهی دولت به نظام بانکی یا افزایش بدهی سیستم بانکی به بانک مرکزی، منجر به تورم مزمن می‌شود، اما متأسفانه سیاستمداران ما مایل نیستند این موضوع را به‌عنوان تورم بشناسند و دوست دارند بگویند گرانی وجود دارد تا مسئولیت آن را به گردن تولیدکنندگان بیندازند و نتیجه آن جنگ دولت با گرانفروشان می‌شود که نقطه شروع دیالوگ مخرب بین دولت و بنگاه اقتصادی است.» وی در ادامه می‌گوید: «بنابراین دولت نسبت به افزایش قیمت‌ها به بنگاه‌ها هشدار می‌دهد و از سوی دیگر می‌گوید قواعد کار و دستمزد را خود تنظیم می‌کند، در مقابل بنگاه ادعای زیان‌ده بودن را دارد که دولت شروع به امتیاز دادن در زمینه انرژی، منابع طبیعی، پایین‌نگه داشتن نرخ ارز جهت واردات مواد اولیه، کاهش رقابت‌پذیری با کالاهای خارجی و پایین آوردن نرخ تسهیلات سیستم بانکی می‌کنند. بنابراین دولت مجموعه پیچیده‌ای را درست می‌کند که نهاده‌ها و سازمان‌های مختلف مسئول توزیع آن هستند و مسائلی مانند فساد را در پی دارد. بنابراین مجموعه این عوامل باعث شکل‌گیری تورم می‌شود.»

رتبه ۳۷ ایران در کمترین بدهی دولتی

باوجود اینکه در گزارش حاضر نسبت به افزایش بدهی دولت به‌نوعی هشدار داده شد، اما بررسی آمارهای جهانی نشان می‌دهد دولت ایران نسبت به کشورهای پیشرو جزء دولت‌های با کمترین بدهی است. این آمار که در گزارش رقابت‌پذیری جهانی مجمع جهانی اقتصاد با عنوان «نسبت کل بدهی دولت به ناخالص ملی» ذکر می‌شود، نشان می‌دهد ایران در سال ۲۰۱۷ رتبه ۳۷ کمترین بدهی در میان ۱۴۴ کشور را داشته است، به‌طوری‌که نسبت بدهی‌های دولت به تولید ناخالص داخلی در ایران حدود ۴۴ درصد بوده که این میزان در کشور اول (بدهکارترین دولت) یعنی ژاپن ۲۲۷ درصد است.

بدهی دولت معادل ۷۴ درصد بودجه عمومی کشور

بررسی داده‌های بانک مرکزی ایران نشان می‌دهد بدهی بخش دولتی به سیستم بانکی کشور در دوره ۱۷ ساله ۱۳۸۱ تا ۹ ماهه سال ۱۳۹۷ با رشد بی‌سابقه ۱۳۴۲ درصدی از ۲۱ میلیارد تومان در سال ۱۳۸۱ به ۳۰۳ هزار میلیارد تومان در ۹ ماهه سال جاری رسیده است. به عبارت دیگر، در ۱۷ سال اخیر بدهی دولت به سیستم بانکی کشور ۱۴/۵ برابر شده است. بر این اساس در سه سال پایانی دولت خاتمی بدهی دولت به سیستم بانکی کشور با رشد ۱۴ درصدی (مجموع سه سال) از ۲۱ هزار میلیارد تومان در سال ۱۳۸۱ به ۲۴ هزار میلیارد تومان در مرداد سال ۸۴ رسیده است. در دوره احمدی‌نژاد در ۶ سال ۱۳۸۴ تا پایان سال ۸۹ بدهی دولت به سیستم بانکی با رشد ۱۲۹ درصدی (مجموع ۶ سال) از ۲۴ هزار میلیارد تومان در سال ۸۴ به ۵۵ هزار میلیارد تومان در سال ۸۹ رسیده است. همچنین در دو سال پایانی دولت احمدی‌نژاد بدهی دولت به سیستم بانکی با رشد ۸۵ درصدی از ۵۵ هزار میلیارد تومان در پایان سال ۸۹ به ۱۰۲ هزار میلیارد تومان در پایان مرداد سال ۹۲ (تحويل دولت به حسن روحانی) رسیده است. در دولت روحانی نیز همانند دولت احمدی‌نژاد بدهی دولت به نظام بانکی رشد قابل‌توجهی داشته به‌طوری‌که در دوره ۶ ساله ۱۳۹۲ بدهی دولت با رشد ۱۹۷ درصدی از ۱۰۲ هزار میلیارد تومان در شهریور سال ۹۲ (شروع به کار دولت روحانی) به ۳۰۳ هزار میلیارد تومان در ۹ ماهه سال جاری رسیده است. به عبارت دیگر در مقام مقایسه، بدهی دولت احمدی‌نژاد در ۶ سال حدود ۱۲۹ درصد و بدهی دولت روحانی در ۶ سال حدود ۱۹۷ درصد رشد کرده است. براساس آنچه در ادامه بیان خواهد شد، در دولت روحانی علاوه‌بر افزایش قابل‌توجه هزینه‌های جاری در بودجه، طی سال‌های اخیر بدهی شرکت‌های دولتی نیز به نظام بانکی کشور به‌شدت افزایش یافته است. در یک جمع‌بندی، بدهی دولت به نظام بانکی کشور معادل ۷۴ درصد بودجه عمومی ۴۰۷ هزار میلیارد تومانی در لایحه سال آینده است.

۳۳ هزار میلیارد تومان؛ بدهی شرکت‌های دولتی به بانک‌ها

بررسی داده‌های بانک مرکزی نشان می‌دهد بدهی شرکت‌های دولتی به سیستم بانکی کشور در دوره ۱۷ ساله ۱۳۸۱ تا ۹ ماهه سال ۹۷ با رشد ۳۱۲ درصدی از ۸ هزار میلیارد تومان در سال ۱۳۸۱ به ۱۰ هزار میلیارد تومان در مرداد سال ۸۴ رسیده که در دولت احمدی‌نژاد نیز از ۱۰ هزار میلیارد تومان در شهریور سال ۸۴ به ۱۵ هزار میلیارد تومان تا سال ۹۰ رسیده بود که در سال‌های ۹۰ و ۹۱ با رشد چشمگیر به ۲۲ هزار میلیارد تومان در مرداد سال ۹۲ رسید. در سال‌های اخیر نیز بدهی شرکت‌های دولتی به

دست‌درازی دولت، منابع بانکی را بلوکه می‌کند

وحید شقاقی شهری

دانشگاه خوارزمی در گفت‌وگو با «فرهیختگان» با اشاره به اینکه افزایش بدهی‌های دولت به نظام بانکی کشور، مقوله‌ای است که به دست‌درازی دولت به منابع کشور تعبیر می‌شود، می‌گوید: «زمانی که دولت به هر دلیلی از منابع سیستم بانکی برای امور خود استفاده می‌کند، در واقع اقتصاد کشور را درگیر چالش‌هایی می‌کند که در درازمدت تبعات ناخوشایندی برای اقتصاد کشور به همراه دارد. براساس قانون، نظام بانکی کشور وظایف مشخصی را برعهده دارد؛ برای مثال بانک‌ها با ارائه تسهیلات به سپرده‌گذاران در قالب عقود اسلامی از سرمایه‌گذاری و توسعه بخش خصوصی حمایت می‌کنند؛ بنابراین برای ارائه این تسهیلات نیازمند منابع هستند. زمانی که دولت به این منابع دست‌درازی می‌کند، بدیهی است که با توجه به محدودیت منابع بانکی، عملاً بخشی از این منابع از دسترس نظام بانکی خارج می‌شود و سیستم بانکی را تحت فشار قرار می‌دهد. در حال حاضر حدود ۳۰ تا ۴۰ درصد منابع بانک‌های کشور به دلایل متعددی از جمله مطالبات معوق و مواردی از این قبیل بلوکه شده است؛ در چنین شرایطی بدهی دولت به نظام بانکی به انجماد و از دست رفتن دارایی‌های بانک مرکزی دامن می‌زند».
نگاهی به تاریخ بدهی‌های دولت به بانک مرکزی نشان می‌دهد این پدیده همواره مانند یک آفت، اقتصاد کشور را تهدید کرده است. دولت‌ها معمولاً نظام بانکی را جزء منابع درآمدی خود قلمداد می‌کنند و بر این باورند که علاوه‌بر درآمد‌های مالیاتی یا درآمد‌های حاصل از صادرات نفت و انتشار

مسدود فارغ‌التحصیلی اینجانب فرخ ممتازان فرزند عبدالرسول به شماره شناسنامه ۳۹۷ صادره از بهبهان در مقطع کارشناسی پیوسته رشته مهندسی کامپیوتر – گرایش سخت‌افزار صادره از واحد دانشگاهی درقفل با شماره ۷۸۱۶۵۳۰۳۴ – ۷۸/۹/۱۴ مفقود گردیده است و فاقد اعتبار می‌باشد. از یابنده تقاضای می‌شود اصل مدرک را به دانشگاه آزاد اسلامی واحد درقفل به نشانی: درقفل، صندوق پستی ۴۵۱۶۹ – ۶۴۶۱۶ ارسال نماید.

برگ سبز خودرو سواری سیستم: تک تیپ: B۵J HFC۷۱۵۰ رنگ: سفید-روغنی مدل: ۱۳۹۳ به شماره انتظامی ایران ۷۶۵/۸۴ س ۶۹ شماره موتور: ۰۱۱ HFC۴GB۷۳CE۳۴۵۶ شماره شاسی: ۱۲۷۷۶۱۱۹EB۷۲۱ NAKNG۷۲۱ به مالکیت آقای رضا آتشین‌ماه به کد ملی ۰۴۰۵۲۸۴۰۳۸۸ مفقود گردیده است و از درجه اعتبار ساقط می‌باشد.

آگهی مزایده عمومی

دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابرانشهر در نظر دارد یک دستگاه سواری پراید مدل ۱۳۸۴ و یک دستگاه سواری پژو ۴۰۵ مدل ۱۳۸۴ واحد را از طریق مزایده عمومی به واجدین شرایط واگذار نماید. لذا متقاضیان می‌توانند از تاریخ انتشار آگهی به مدت ۱۰ روز کاری با واریز مبلغ سیمد هزار ریال به شماره حساب جاری ۰۱۰۷۰۳۰۸۱۱۰۱ نزد بانک ملی به نام این دانشگاه جهت دریافت اسناد مزایده به نشانی اینترنتی www.iauiranshahr.ac.ir، مراجعه یاجهت کسب اطلاعات بیشتر با تلفن ۰۳۶۲۷۲۲۱۰۳۶ دفتر حقوقی واحد ابرانشهر تماس حاصل فرمایند. تضمین شرکت در مزایده مبلغ بیست میلیون ریال است که می‌بایست نقداً به حساب فوق واریز و قیش آن ضمیمه مدارک تحویل حراست دانشگاه گردد. پرداخت هزینه انتشار آگهی برعهده برنده مزایده بوده و دانشگاه در رد یا قبول هر یک از پیشنهادات مختار است.

اداره روابط عمومی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابرانشهر

آگهی مزایده (مرحله دوم)

دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابرهر به استناد مجوز شماره ۵۱/۶۴۰۸۳/ص مورخ ۹۷/۱۰/۱۸ اداره کل محترم پشتیبانی دانشگاه آزاد اسلامی به انضمام بند ۲ مصوبه یازدهمین اجلاس هیات امنای دانشگاه آزاد اسلامی استان زنجان درنظر دارد ساختمان خوابگاه دانشجویی واقع در جاده ابرهر- شریف‌آباد را از طریق مزایده به بالاترین قیمت و با قیمت پایه ۲۴/۱۷۱/۳۹۲/۵۰۰ ریال با شرایط ذیل به فروش برساند. متقاضیان می‌توانند در ساعات اداری برای دریافت اسناد مزایده به امور اداری دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابرهر واقع در کیلومتر چهار جاده ترانزیت ابرهر- خرمدره مراجعه و نسبت به تکمیل آن ظرف مدت ۱۰ روز کاری از تاریخ درج این آگهی، قیمت‌های پیشنهادی خود را به صورت محرمانه (پاکت درسته) تحویل دفتر حراست این دانشگاه تحویل نمایند.

پلاک: ۱۲۱/۱۷۷۵	عرصه	۱۹۳۵/۴۱ مترمربع	حصارکشی و تسطیح شده
پلاک: ۱۲۱/۱۷۷۶	عرصه	۲۹۲۵/۶۱ مترمربع	حصارکشی آجری با نرده فلزی، محوطه سازی، فضای سبز
	ساختمان خوابگاه	۲۹۰۰/۱۹ مترمربع	
	نگهداری	۲۹/۲۷ مترمربع	
	اعیان	۴۰ مترمربع	موتورخانه

دارای انشعاب آب، برق سه فاز ۳۰ کیلووات، سیستم گرمایشی حرارت مرکزی (شوفاز) با سوخت گازوئیل جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۰۲۴۳۵۲۲۶۰۸۰ داخلی ۳۱۱ آقای خسروی تماس حاصل نمایید.

تصوره: ۱ – دانشگاه در رد و قبول پیشنهادات مختار است. ۲ – مزینه در ج آگهی برعهده برنده مزایده می‌باشد.

روابط عمومی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابرهر

احمد مجتهد

عضو سابق هیات علمی دانشگاه علامه طباطبائی تهران در گفت‌وگو با «فرهیختگان» می‌گوید: «مفهوم اصلی «بدهی دولت به بانک مرکزی»، مواجه شدن دولت با کسری بودجه و کسری بودجه نیز به معنای ظهور و بروز آثار تورمی در اقتصاد کشور است؛ طبق قانون بانک مرکزی، دولت نباید اقدام به استقراض از این بانک کند، اما دولت تحت عناوین مختلفی از جمله تسخواه یا با استفاده از مجوزهای دیگر از منابع بانک مرکزی استفاده می‌کند. به هر حال عمده‌ترین دلیل استقراض دولت از بانک مرکزی کسری بودجه است. البته ناگفته‌نماند با در نظر گرفتن شرایط تحریمی کشور، روی آوردن به چنین راهکارهایی برای جبران کسری بودجه اجتناب‌ناپذیر است.»

«کسری بودجه در همه کشورهای دنیا امری طبیعی است اما آنچه موجب تشدید آثار ناشی از کسری بودجه در ایران می‌شود، درآمد‌های موهومی است که مجلس شورای اسلامی در بودجه ۹۸ شناسایی کرده و رقمی حدود ۵۵۰ هزار میلیارد تومان به عنوان درآمد‌های دولت در بودجه منظور کرده است. این اقدام عمل‌بدان مناسعت که مجلس هزینه‌هایی را از این

وحید شقاقی شهری

دانشگاه خوارزمی در گفت‌وگو با «فرهیختگان» با اشاره به اینکه افزایش بدهی‌های دولت به نظام بانکی کشور، مقوله‌ای است که به دست‌درازی دولت به منابع کشور تعبیر می‌شود، می‌گوید: «زمانی که دولت به هر دلیلی از منابع سیستم بانکی برای امور خود استفاده می‌کند، در واقع اقتصاد کشور را درگیر چالش‌هایی می‌کند که در درازمدت تبعات ناخوشایندی برای اقتصاد کشور به همراه دارد. براساس قانون، نظام بانکی کشور وظایف مشخصی را برعهده دارد؛ برای مثال بانک‌ها با ارائه تسهیلات به سپرده‌گذاران در قالب عقود اسلامی از سرمایه‌گذاری و توسعه بخش خصوصی حمایت می‌کنند؛ بنابراین برای ارائه این تسهیلات نیازمند منابع هستند. زمانی که دولت به این منابع دست‌درازی می‌کند، بدیهی است که با توجه به محدودیت منابع بانکی، عملاً بخشی از این منابع از دسترس نظام بانکی خارج می‌شود و سیستم بانکی را تحت فشار قرار می‌دهد. در حال حاضر حدود ۳۰ تا ۴۰ درصد منابع بانک‌های کشور به دلایل متعددی از جمله مطالبات معوق و مواردی از این قبیل بلوکه شده است؛ در چنین شرایطی بدهی دولت به نظام بانکی به انجماد و از دست رفتن دارایی‌های بانک مرکزی دامن می‌زند».
نگاهی به تاریخ بدهی‌های دولت به بانک مرکزی نشان می‌دهد این پدیده همواره مانند یک آفت، اقتصاد کشور را تهدید کرده است. دولت‌ها معمولاً نظام بانکی را جزء منابع درآمدی خود قلمداد می‌کنند و بر این باورند که علاوه‌بر درآمد‌های مالیاتی یا درآمد‌های حاصل از صادرات نفت و انتشار

مسدود فارغ‌التحصیلی اینجانب فرخ ممتازان فرزند عبدالرسول به شماره شناسنامه ۳۹۷ صادره از بهبهان در مقطع کارشناسی پیوسته رشته مهندسی کامپیوتر – گرایش سخت‌افزار صادره از واحد دانشگاهی درقفل با شماره ۷۸۱۶۵۳۰۳۴ – ۷۸/۹/۱۴ مفقود گردیده است و فاقد اعتبار می‌باشد. از یابنده تقاضای می‌شود اصل مدرک را به دانشگاه آزاد اسلامی واحد درقفل به نشانی: درقفل، صندوق پستی ۴۵۱۶۹ – ۶۴۶۱۶ ارسال نماید.

برگ سبز خودرو سواری سیستم: تک تیپ: B۵J HFC۷۱۵۰ رنگ: سفید-روغنی مدل: ۱۳۹۳ به شماره انتظامی ایران ۷۶۵/۸۴ س ۶۹ شماره موتور: ۰۱۱ HFC۴GB۷۳CE۳۴۵۶ شماره شاسی: ۱۲۷۷۶۱۱۹EB۷۲۱ NAKNG۷۲۱ به مالکیت آقای رضا آتشین‌ماه به کد ملی ۰۴۰۵۲۸۴۰۳۸۸ مفقود گردیده است و از درجه اعتبار ساقط می‌باشد.